

Vleermuis- en broedvogelonderzoek

Van Rensselaerstraat 3-5, Nijkerk

*Aanvullend ecologisch onderzoek in het kader van de
Flora- en faunawet*

- definitief -

ecogroen advies

in opdracht van
Woningstichting Nijkerk

Colofon

Titel	Vleermuis- en broedvogelonderzoek Van Rensselaerstraat 3-5, Nijkerk
Subtitel	Aanvullend ecologisch onderzoek in het kader van de Flora- en faunawet
Projectcode	13-253
Status	definitief
Datum	3 oktober 2013
Auteur(s)	M.A. (Martin) Heinen
Eindredactie	I. (Iwan) Veeman
Veldonderzoek	A. (Anton) Alberts, M.A. (Martin) Heinen & S. (Sebastiaan) Kraaijeveld
Opdrachtgever	Woningstichting Nijkerk

ecogroen advies
is een onafhankelijk
advies- en ingenieursbureau
gespecialiseerd in
ecologisch onderzoek & natuurontwikkeling

Emmastraat 16, 8011 AG Zwolle

038 423 64 64

www.ecogroen.nl

© EcoGroen Advies (2013)

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt, mits onder vermelding van bron en status:

Heinen, M.A. (2013). Vleermuis- en broedvogelonderzoek Van Rensselaerstraat 3-5, Nijkerk. Aanvullend ecologisch onderzoek in het kader van de Flora- en faunawet. Rapport 13-253. EcoGroen Advies BV, Zwolle.

Inhoud

Samenvatting

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding en doelstelling van dit onderzoek	1
1.2	Huidige situatie en voorgenomen ontwikkelingen	1
1.3	Algemene opzet	2
2	Beschermingsstatus.....	3
2.1	Vleermuizen	3
2.2	Broedvogels.....	3
3	Onderzoeksmethode	4
3.1	Vleermuizen	4
3.2	Broedvogels met jaarrond beschermde nesten	4
3.3	Overige soortgroepen	4
4	Resultaten	5
4.1.	Vleermuizen	5
4.2.	Broedvogels met jaarrond beschermde nesten	5
4.3.	Overige soortgroepen	5
5	Conclusies en advies.....	6
5.1.	Vleermuizen	6
5.2.	Broedvogels met jaarrond beschermde nesten	6
5.3.	Overige broedvogels	6
5.4.	Overige soortgroepen	7
6	Geraadpleegde bronnen	8

Bijlagen

1

Samenvatting natuurwetgeving

Samenvatting

Aanleiding en doelstelling van dit onderzoek

Voorliggende rapportage is opgesteld voor Woningstichting Nijkerk en gemeente Nijkerk in verband met het verzoek om een ecologisch onderzoek uit te voeren. Dit onderzoek is noodzakelijk in verband met de voorgenomen sloop van een dubbele woning ten behoeve van de bouw van twee woningen aan de Van Rensselaerstraat in Nijkerk.

De Flora- en faunawet verplicht vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen of activiteiten niet conflicteren met aanwezige beschermde plant- en diersoorten. In het voorliggende onderzoek vindt, ten behoeve van de onderbouwing van de ruimtelijke planvorming een toetsing plaats aan de Flora- en faunawet, specifiek op vleermuizen en broedvogels met jaarrond beschermde nesten.

Huidige situatie en voorgenomen ontwikkelingen

De planlocatie ligt aan de Van Rensselaerstraat 3-5 in Nijkerk. Op de locatie wordt een dubbele woning op korte termijn gesloopt ten behoeve van de bouw van twee nieuwe woningen. Op basis van een technische beoordeling door EcoGroen Advies zijn er potenties voor vaste verblijfplaatsen van zowel Gierzwaluw als vleermuizen aanwezig. Daarom is naar deze soorten gericht onderzoek uitgevoerd op vijf verschillende momenten.

Effectbeoordeling vleermuizen en broedvogels met jaarrond beschermde nesten

- De voorgenomen sloopwerkzaamheden in het plangebied hebben geen negatieve effecten op vaste verblijfplaatsen, belangrijke vliegroutes en belangrijk foerageergebied voor vleermuizen;
- In het plangebied zijn geen broedvogels met jaarrond beschermde nesten zoals Gierzwaluw en Huismus aanwezig. Eventuele vervolgstappen zijn hier voor broedvogels met jaarrond beschermde nesten niet aan de orde.

Conclusies en aanbevelingen

- Het wordt aangeraden, indien de planning het toelaat, te werken in de minst kwetsbare perioden van vleermuizen. Gezien het mobiele karakter van vleermuizen dient rekening te worden gehouden met de beperkte houdbaarheid van vleermuizenonderzoek (zie paragraaf 5.1);
- Tevens dient rekening te worden gehouden met broedvogels door de werkzaamheden uit te voeren (of te starten) buiten het broedseizoen (zie paragraaf 5.3);
- Voor aanwezige en te verwachten laag beschermde, zoogdier- en amfibieënsoorten geldt, bij ruimtelijke ingrepen, vrijstelling van de verbodsartikelen van de Flora- en faunawet. Het nemen van vervolgstappen is voor deze soorten dan ook niet aan de orde. Effecten op amfibieën en kleine grondgebonden zoogdieren kunnen, mits de planning van de werkzaamheden dit toelaat, geminimaliseerd worden door de mitigerende maatregelen te treffen zoals vermeld in paragraaf 5.4.

1

Inleiding

1.1 AANLEIDING EN DOELSTELLING VAN DIT ONDERZOEK

Voorliggende rapportage is opgesteld voor Woningstichting Nijkerk en gemeente Nijkerk in verband met het verzoek om een ecologisch onderzoek uit te voeren. Dit onderzoek is noodzakelijk in verband met de voorgenomen sloop van een dubbele woning ten behoeve van de bouw van twee woningen aan de Van Rensselaerstraat in Nijkerk.

De Flora- en faunawet verplicht vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen of activiteiten niet conflicteren met aanwezige beschermde plant- en diersoorten. In het voorliggende onderzoek vindt, ten behoeve van de onderbouwing van de ruimtelijke planvorming, een toetsing plaats aan de Flora- en faunawet, met name vleermuizen en broedvogels met jaarrond beschermde nesten. Een toelichting op de genoemde wetgeving is gegeven in bijlage I.

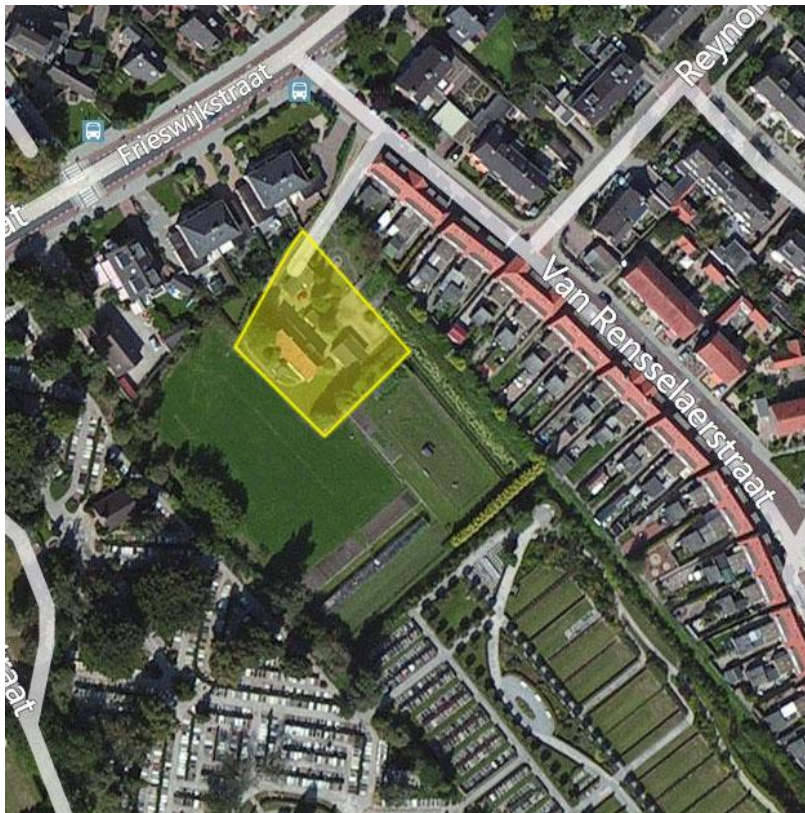
1.2 HUIDIGE SITUATIE EN VOORGENOMEN ONTWIKKELINGEN

Huidige situatie

De planlocatie ligt aan de Van Rensselaerstraat 3-5 in Nijkerk (figuur 1.1 volgende pagina). Op de locatie is een dubbele woning aanwezig in tamelijk vervallen staat, omringd door braakliggend terrein. Door medewerkers van EcoGroen Advies is op een naastgelegen locatie in 2013 een Flora- en faunawetonderzoek uitgevoerd ten behoeve van de uitbreiding van de begraafplaats. Bij dit onderzoek is reeds aandacht besteed aan de twee te slopen woningen, omdat het vermoeden bestond dat deze op korte termijn gesloopt zouden worden. Op basis van een technische beoordeling van de aanwezige panden zijn er potenties voor vaste verblijfplaatsen van zowel Gierzwaluw als vleermuizen. Het betreft soorten die strikt zijn beschermd. De eveneens strikt beschermde Huismus wordt niet verwacht op basis van het reeds uitgevoerde onderzoek.

Voorgenomen ontwikkelingen

Er zijn plannen om beide woningen op korte termijn te slopen en twee nieuwe woningen te bouwen in het plangebied.

Figuur 1.1 Ligging van het onderzochte gebied (geel omlijnd). Bron kaartondergrond: Bing Maps.

1.3 ALGEMENE OPZET

De voorliggende rapportage is gebaseerd op vijf veldbezoeken, bekende verspreidingsgegevens (zie hoofdstuk 6 Geraadpleegde bronnen) en ecologische principes. Uit de verzamelde informatie volgt een korte beschrijving van de beschermingsstatus van vleermuizen en broedvogels met jaarrond beschermde nesten (hoofdstuk 2), de onderzoeksmethodiek (hoofdstuk 3), de resultaten van het onderzoek (hoofdstuk 4) en de verwachte effecten van de ruimtelijke ingreep op vleermuizen en broedvogels met jaarrond beschermde nesten (hoofdstuk 5). Daarnaast is beschreven welke mitigerende (verzachtende of inpassings-) maatregelen eventueel nodig zijn om overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen. Indien aanvullend onderzoek nodig is, is dit ook aangegeven.

2

Beschermingsstatus

2.1 VLEERMUIZEN

Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten zijn strikt beschermd in de Europese Habitatrichtlijn Bijlage IV en de Flora- en faunawet. In de praktijk houdt deze beschermingsstatus in dat individuen en verblijfplaatsen van vleermuizen en andere belangrijke onderdelen van het leefgebied niet verstoord of vernietigd mogen worden. In de Flora- en faunawet zijn naast de individuen de zogenaamde vaste verblijfplaatsen (zoals kraamkolonies, paarverblijven en winterverblijven) het zwaarst beschermd. Verblijfplaatsen bevinden zich in donkere en voor vleermuizen bereikbare ruimten in bomen, huizen, kelders et cetera. Bepaalde verblijfplaatsen van vleermuizen zijn, ook als deze tijdelijk niet bewoond zijn, het gehele jaar beschermd.

Voor hun oriëntatie tijdens het vliegen van en naar hun verblijfplaats en foerageergebieden gebruiken vleermuizen veelal jaren lang dezelfde structuren. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (bijvoorbeeld rijen woningen, watergangen en bomenrijen) een belangrijk onderdeel van een vliegroute. Wanneer alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren onmisbaar en zodoende beschermd.

Locaties waar insecten aanwezig zijn, bijvoorbeeld langs bomenrijen of boven water zijn van belang als foerageergebied voor vleermuizen. Foerageergebied van vleermuizen heeft binnen de Flora- en faunawetgeving echter geen juridische bescherming, tenzij het onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie.

2.2 BROEDVOGELS

Alle broedvogels zijn gedurende hun broedseizoen beschermd en mogen in deze periode niet verstoord of geschaad worden. Als broedseizoen wordt gehanteerd: periode van nestbouw, periode van broed op de eieren en de periode dat de jongen op het nest gevoerd worden. Voor verstoring tijdens het broedseizoen van een vogel wordt geen ontheffing verleend. Speciale bescherming krijgen de broedvogels met jaarrond beschermde nesten (zie kader 2.1). In bijlage I is een wettelijk kader opgenomen waarin de relevante wet- en regelgeving nader wordt toegelicht.

Kader 2.1 Broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

Onder jaarrond beschermde nesten van broedvogels wordt verstaan: in functie zijnde nesten van de Ooievaar, Boomvalk, Buizerd, Havik, Ransuil, Roek, Wespendif, Zwarte wouw, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Kerkuil, Oehoe, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart en Huismus. Voor sommige andere soorten geldt dat de nesten jaarrond beschermd zijn als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

3

Onderzoeksmethode

3.1 VLEERMUIZEN

Het onderzoek naar vleermuizen heeft zich met name gericht op het vaststellen van (vaste) verblijfplaatsen. Volgens het protocol voor vleermuizen (zie kader 3.1) dienen voor deze situatie minimaal vier nachtelijke bezoeken verspreid over het jaar te worden uitgevoerd. Het gaat hierbij om twee nachtelijke bezoeken in de periode mei tot half juli welke gericht zijn op kraamkolonies en zomerverblijfplaatsen (uitgevoerd op 19 juni en 13 juli 2013) en twee nachtelijke bezoeken gericht op baltslocaties en paarverblijfplaatsen. Deze zijn uitgevoerd op 21 augustus en 20 september 2013.

Kader 3.1 Protocol voor Vleermuisonderzoek

Vleermuizen zijn een belangrijke soortgroep binnen de natuurbescherming. De soorten zijn echter moeilijk te inventariseren, vertonen specifiek gedrag en advies omtrent deze soortgroep is regelmatig complex. Tegen die achtergrond heeft het Vleermuisvakbureau van het Netwerk Groene Bureaus (NGB) een protocol opgesteld voor de inventarisatie van vleermuizen. Het doel van het protocol is bij te dragen aan de kwaliteit en uniformiteit in onderzoek. Het protocol wordt ondersteund door de Dienst Landelijk Gebied (Ministerie van EZ) en de Zoogdierverseniging VZZ. Vleermuisonderzoek blijft echter maatwerk en het protocol geldt daarom als richtsnoer en niet als plicht. De deskundigen van EcoGroen Advies baseren de te volgen inventarisatie op het protocol, maar stemmen de strategie en inzet telkens af op de omvang en complexiteit van de locatie.

3.2 BROEDVOGELS MET JAARROND BESCHERMDE NESTEN

Tijdens het broedvogelonderzoek is hoofdzakelijk aandacht besteed aan broedvogels met jaarrond beschermde nesten. Het heeft zich speciaal gericht op Gierzwaluw. De bebouwing in het plangebied is niet geschikt geacht als broedbiotoop voor Huismus en overige broedvogels met jaarrond beschermde nesten.

De inventarisatie van Gierzwaluw heeft tijdens een middagbezoek en in de avonduren plaatsgevonden op 19 juni, 2 en 13 juli 2013. Het gierzwaluwonderzoek heeft zich gericht op de plaatsen waar gierzwaluwen naar binnen vliegen om hun nestplaatsen te bereiken.

3.3 OVERIGE SOORTGROEPEN

Tijdens de veldbezoeken is ook aandacht besteed aan de aanwezigheid van juridisch zwaarder beschermde soorten uit overige soortgroepen (waaronder grondgebonden zoogdieren, broedvogels, amfibieën, reptielen en ongewervelden). Relevante waarnemingen van deze soorten zijn genoteerd en zo nodig vermeld in deze rapportage.

4

Resultaten

4.1. VLEERMUIZEN

Vaste verblijfplaatsen

In de bebouwing en in het plangebied aanwezige beplanting zijn tijdens het onderzoek geen paar-, kraam- en winterverblijfplaatsen aangetroffen. De voorgenomen sloopwerkzaamheden in het plangebied hebben geen negatieve effecten op vaste verblijfplaatsen voor vleermuizen.

Vliegroutes en foerageergebied

Tijdens de veldbezoeken zijn enkele foeragerende of lang vliegende exemplaren waargenomen van Gewone dwergvleermuis, Gewone grootoorvleermuis, Rosse vleermuis en Laatvlieger. Van aanwezigheid van een belangrijke vliegroute of belangrijk foerageergebied voor vleermuizen is echter geen sprake. Er worden bovendien geen onmisbare opgaande lijnvormige structuren verwijderd die voor vleermuizen kunnen dienen als belangrijke vlieg- en/of jachtroute. Ook worden er geen essentiële foerageergebieden verstoord of vernietigd. Vervolgstappen, zoals nader onderzoek of het nemen van mitigerende maatregelen zijn dan ook niet van toepassing.

4.2. BROEDVOGELS MET JAARROND BESCHERMDE NESTEN

In het plangebied zijn geen jaarrond beschermde nesten van Gierzwaluw aanwezig. Er zijn alleen waarnemingen gedaan van hoog overvliegende Gierzwaluwen, die geen binding hebben met de bebouwing in het plangebied. Evenmin zijn er waarnemingen gedaan van overige broedvogels met jaarrond beschermde nesten.

4.3. OVERIGE SOORTGROEPEN

In het plangebied zijn diverse broedvogels aanwezig of te verwachten van bebouwing en groenstructuren in stedelijk gebied zoals Spreeuw en Kauw in de bebouwing aanwezig. In de aangrenzende bomen en struiken worden Houtduif, Turkse tortel, Merel, Winterkoning, Heggenmus, Roodborst, Groenling, Zwartkop en Ekster als broedvogel verwacht. Van overige soortgroepen zoals grondgebonden zoogdieren, amfibieën, reptielen en ongewervelden zijn geen juridisch zwaar beschermde soorten te verwachten in het plangebied.

5

Conclusies en advies

5.1. VLEERMUIZEN

Tijdens het onderzoek zijn in het plangebied geen verblijfplaatsen aangetroffen van (strikt) beschermde vleermuizen. Het plangebied maakt alleen onderdeel uit van het foerageergebied van enkele vleermuissoorten.

Het wordt zekerheidshalve aangeraden, indien de planning het toelaat, te werken in de minst kwetsbare perioden van vleermuizen. Dit zijn globaal de perioden eind september – eind oktober en half maart – begin mei.

Gezien het mobiele karakter van vleermuizen is vleermuizenonderzoek juridisch gezien slechts voor een bepaalde periode rechtsgeldig. Uit overleg met de afdeling Flora- en faunawet van het Ministerie van EZ is gebleken dat er geen richtlijnen zijn ten aanzien van de houdbaarheid van vleermuizenonderzoek, doorgaans wordt een periode van drie jaar aangehouden. Gezien de mogelijke (her)vestiging van vleermuizen in de toekomst wordt de volgende strategie aangeraden:

Uitvoering werkzaamheden in de periode september 2014 t/m september 2016

Wanneer de sloopwerkzaamheden uitgevoerd worden in de periode september 2014 tot en met september 2016 dient rekening gehouden te worden met de mogelijke (her)vestiging van vleermuizen. Om schade aan vleermuizen met zekerheid te voorkomen, dient in de actieve periode van vleermuizen (half maart t/m eind oktober) circa een week voorafgaand aan de start van de werkzaamheden een controlebezoek uitgevoerd te worden om na te gaan of vleermuizen, door bijvoorbeeld (her)kolonisatie, aanwezig zijn.

Uitvoering werkzaamheden na september 2016

Indien het uitvoeren van de werkzaamheden niet haalbaar is voor circa juli 2016 dan is een volledig actualiserend vleermuizenonderzoek noodzakelijk in het seizoen voorafgaand aan de werkzaamheden.

5.2. BROEDVOGELS MET JAARROND BESCHERMDE NESTEN

In het plangebied zijn geen broedvogels met jaarrond beschermde nesten zoals Gierzwaluw en Huismus aanwezig. Eventuele vervolgstappen zijn hier voor broedvogels met jaarrond beschermde nesten niet aan de orde.

5.3. OVERIGE BROEDVOGELS

Het is veelal niet mogelijk ontheffing te verkrijgen voor verbodsbepalingen die gelden voor broedvogels. Er mogen daarom geen activiteiten worden ondernomen op locaties waar nesten of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van vogels aanwezig zijn. Werkzaamheden die broedbiotopen van vogels verstoren of beschadigen dienen buiten het broedseizoen van de aanwezige vogels te worden gestart. In het kader van de Flora- en faunawet wordt voor het broedseizoen geen

standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum. Voor de meeste te verwachten soorten kan de periode tussen half maart en eind juli worden aangehouden als broedseizoen. De broedperiode verschilt per soort en soms ook per jaar. Een soort als Houtduif kan bijvoorbeeld tot in november broedend aanwezig zijn.

Het advies is de uitvoering te starten buiten het broedseizoen van de aanwezige vogels om zo verstoring of beschadiging van broedbiotopen te voorkomen. Indien op een locatie geen broedende/nestelende vogels aanwezig zijn, mag het aanwezige geschikte broedbiotoop ook tijdens het broedseizoen verwijderd worden.

5.4. OVERIGE SOORTGROEPEN

Effecten op amfibieën en kleine grondgebonden zoogdieren kunnen, mits de planning van de werkzaamheden dit toelaat, geminimaliseerd worden door de werkzaamheden zoveel mogelijk uit te voeren buiten de overwinterings- en voortplantingsperiode van amfibieën en zoogdieren. De maanden september en oktober zijn in de regel het meest geschikt (minst schadelijk) voor het uitvoeren van werkzaamheden.

6

Geraadpleegde bronnen

Literatuur

- Ministerie van LNV (2004). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna.
- Ministerie van LNV (2006). Handreiking Flora- en faunawet. Voor werkzaamheden en activiteiten in het kader van bestendig gebruik, bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke inrichting en ontwikkeling. Dienst Landelijk gebied.
- Ministerie van LNV (2009). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 28 augustus 2009, 25344, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.
- Ministerie van LNV, Ministerie van VROM en de provincies (2007). Spelregels EHS. Beleidskader voor compensatiebeginsel, EHS-saldobenadering en herbegrenzen EHS.

Internet

- Ravon.nl (website met soortinformatie over reptielen, amfibieën en vissen)
- Telmee.nl (website met soortenwaarnemingen in Nederland)
- Waarneming.nl (website met soortenwaarnemingen in Nederland)
- Zoogdieratlas.nl (website met zoogdierwaarnemingen in Nederland)

Biilagen

Bijlage 1: Samenvatting Flora- en faunawet

Inleiding

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Onder de Flora- en faunawet zijn ongeveer 500 soorten in Nederland aangewezen als beschermde dier- of plantensoort. De doelstelling van de wet is de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende plant- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is 'nee, tenzij'. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn.

De Flora- en faunawet kent een groot aantal verbodsbepalingen die samenhangen met ruimtelijke ingrepen, plannen en projecten. Zo is het verboden beschermde inheemse planten te plukken of te beschadigen en geldt voor beschermde dieren een verbod op het doden, verwonden en opzettelijk verontrusten. Ook is het verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde inheemse dieren te beschadigen of te verstoren of eieren te rapen of te vernielen. De verbodsbepalingen betreffende planten op hun groeiplaats zijn opgenomen in artikel 8. De verbodsbepalingen betreffende dieren in hun natuurlijke leefomgeving zijn vermeld in artikel 9 tot en met 12.

Van het verbod op schadelijke handelingen ('nee') kan onder voorwaarden ('tenzij') worden afgeweken, met een ontheffing of vrijstelling. Het verlenen hiervan is de bevoegdheid van de minister van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie (EL&I), of, in geval van beheer en schadebestrijding, van gedeputeerde staten van de provincies.

Beschermde dier- en plantensoorten

Beschermde inheemse planten- en diersoorten zijn bij algemene maatregel van bestuur aangewezen. Het zijn soorten die van nature in Nederland voorkomen en die in hun voortbestaan worden bedreigd of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd. Ook zijn soorten aangewezen die niet noodzakelijkerwijs in hun voortbestaan worden bedreigd, maar wel bescherming genieten ter voorkoming van overmatige benutting.

De volgende diersoorten zijn beschermd volgens de Flora- en faunawet:

- Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *zoogdieren*, met uitzondering van gedomesticeerde dieren en met uitzondering van de zwarte rat, de bruine rat en de huismuis;
- Alle van nature op het Europese grondgebied van de Lidstaten van de Europese Unie voorkomende soorten *vogels* met uitzondering van gedomesticeerde vogels;
- Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *amfibieën en reptielen*;
- Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *vissen*, met uitzondering van de soorten waarop de Visserijwet 1963 van toepassing is;
- Een aantal ongewervelden (onder andere *insecten, libellen en kevers*) die in hun voortbestaan bedreigd zijn of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd.

Er zijn drie beschermingsregimes van kracht, mede afhankelijk van de zeldzaamheid van de soort en de status in Europese richtlijnen. Van licht naar zwaar beschermd zijn de soorten opgenomen op Tabel 1, 2 of 3. Voor vogels gelden specifieke eisen, met name tijdens het broedseizoen. Bij ruimtelijke ingrepen geldt automatisch vrijstelling voor soorten van Tabel 1 waardoor de meeste aandacht gevraagd is voor soorten van Tabel 2/3 en voor vogels.

Wijze van toetsing en beoordeling

Gaat u een ruimtelijke ingreep uitvoeren, zijn beschermde soorten aanwezig en is er sprake van overtreding van een verbodsbepaling uit de Flora- en faunawet, dan dient u een ontheffingsaanvraag in te dienen bij Dienst Regelingen. Hierbij worden de volgende vragen gesteld:

- In welke mate wordt de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats aangetast?
- Is er een bij wet genoemd belang? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Is er een andere bevredigende oplossing? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?

Dienst Regelingen beoordeelt of het bij wet genoemd belang zwaarder weegt dan het overtreden van de verbodsbepaling(en). Voor Tabel 2-soorten gelden minder zware eisen en kan een door het ministerie goedgekeurde gedragscode ook uitkomst bieden. De gedragscode moet wel van toepassing zijn op uw activiteit en u moet kunnen

aantonen dat u precies zo werkt als in de gedragscode staat. Voor Bijlage 1-soorten uit Tabel 3 krijgt u alleen ontheffing wanneer sprake is van een bij wet genoemd belang. Bij een ruimtelijke ingreep betreft het meestal één van de onderstaande vier belangen:

- Bescherming van flora en fauna (b)
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (d)
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e)
- Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling (j)

Voor vogels en soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt dat u alleen ontheffing kunt krijgen op grond van een bij wet genoemd belang uit respectievelijk de Vogelrichtlijn¹ en de Habitatrichtlijn.

Rode lijsten

Los van de Flora- en faunawet heeft de toenmalige Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit ter uitvoering van de bepalingen in artikelen 1 en 3 van het Verdrag van Bern een aantal Rode Lijsten voor bedreigde en kwetsbare soorten dieren en planten gepubliceerd². Voor soorten van de Rode Lijsten heeft de overheid zich verplicht onderzoek en werkzaamheden te bevorderen die nodig zijn voor bescherming en beheer. Het voorkomen van een soort op de Rode Lijst heeft geen wettelijke beschermingsstatus tot gevolg. Opname op de Rode Lijst zegt alleen iets over de zeldzaamheid en populatieontwikkelingen van de betreffende soorten.

¹ In de Vogelrichtlijn worden alleen de belangen b en d én de veiligheid van het luchtverkeer (belang c) genoemd;

² Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna en Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 28 augustus 2009, 25344, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.